TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Sınıf-11

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU SERVETİFÜNUN ŞAİRLERİ: TEVFİK FİKRET VE CENAP ŞAHABETTİN

TEVFİK FİKRET

İstanbul'da doğan şairin asıl adı Mehmet Tevfik'tir. Mahmudiye Rüştiyesinde başladığı ortaöğrenimini Mekteb-i Sultanide (Galatasaray Lisesi) tamamladı. Devlet dairelerinde memur olarak çalıştı. Çeşitli okullarda Fransızca, Türkçe ve edebiyat dersleri verdi. Dönemin gazete ve dergilerinde şiirler yayımladı. *Servetifünun* dergisinde yayın yönetmenliği yaptı.

Tevfik Fikret, edebiyat öğretmeni Recaizade Mahmut Ekrem'in de etkisiyle Batılı sanat anlayışını benimsedi. Şiirde dize ve beyit hâkimiyetini kırdı. Genellikle serbest müstezat biçimini kullandı. Aruz ölçüsünü Türkçeye başarıyla uyguladı. Onun şiirlerinde parnasizmin etkisiyle biçim mükemmelliği, sembolizmin etkisiyle müzikalite görülür. Aynı zamanda resim sanatı ile de uğraşan Fikret'in şiirlerindeki betimlemeler bir tabloyu andırır. Oğlu Haluk'ta sembolize ettiği ideal gençlik için şiirler yazan şair, ömrünün son yıllarında çocuklar için hece ölçüsüyle şiirler yazdı. *Balıkçılar, Han-ı Yağma, Tarih-i Kadim, Haluk'un Bayramı, Sis* şairin tanınmış şiirlerindendir. Şiir kitapları *Rübab-ı Şikeste, Haluk'un Defteri* ve çocuklar için hece ölçüsüyle yazdığı şiirlerinin toplandığı *Şermin*'dir.

CENAP ŞAHABETTİN

Bugün Makedonya sınırları içinde yer alan Manastır'da doğdu. Gülhane Askeri Rüştiyesinden sonra Tıbbiye İdadisinde okudu. Askeri Tıbbiyeden doktor yüzbaşı rütbesiyle mezun oldu. Yüksek ihtisas yapması için devlet tarafından Paris'e gönderildi. Burada cilt hastalıkları alanında dört yıl ihtisas yaptı. Yurdun çeşitli bölgelerinde hekim ve sıhhiye müfettişi olarak görev yaptı. Altı yabancı dil bilen Cenap Şahabettin, Darülfünunda Fransızca ve edebiyat dersleri okuttu. Dönemin gazete ve dergilerinde yazıları ve şiirleri yayımlandı.

Cenap Şahabettin, Servetifünun Dönemi'nin önde gelen şairlerindendir. Şiirlerinde döneminin edebî anlayışına uygun olarak siyasi ve sosyal konulardan uzak durdu, bireysel duygulanımları yansıttı. Genellikle serbest müstezat nazım biçimini tercih etti, ağır bir dil ve yeni mecazlarla aşk ve tabiat temalarını işledi. Parnasizm ve sembolizm etkisiyle şiirlerinde biçim mükemmelliğine ve ahenge önem verdi. Özellikle sembolist şairlerden etkilenen sanatçı, parnasizmi Türk edebiyatına tanıtan kişidir. *Tamat* (şiir), *Tiryaki Sözleri* (özdeyiş), *Hac Yolunda, Avrupa Mektupları, Suriye Mektupları, Afak-ı Irak* (gezi yazısı-mektup); *Evrak-ı Eyyam, Nesr-i Harp, Nesr-i Sulh* (makale); *Körebe, Yalan* (tiyatro) sanatçının başlıca eserleridir.

SORULAR

SORU 1

Diğer Servetifünuncular gibi o da sanatlar içinde musikiye büyük önem verir. François Coppee'nin tesirinde manzumeler kaleme alır. 1895'te doğan oğlu, hayatında ve dünyaya bakış tarzında önemli bir rol oynar. 1900-1909 yılları arasında yazdığı fakat yayımlamadığı şiirler muhteva (içerik) hatta üslup bakımından öncekilerden farklıdır. Hayatının son yıllarında hece ölçüsüyle ve sade bir dille çocuklar için yazdığı şiirleri Şermin adlı eserinde toplar. Tarih-i Kadim, Rübab-ı Şikeste, Haluk'un Defteri onun şiir kitaplarından birkaçıdır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cenap Şahabettin
B) Tevfik Fikret
C) Süleyman Nazif
D) İsmail Safa
E) Faik Ali

Cevap: B

SORU 2

"Sâf ü râkid ... Hani akşamki tagayyür, heyecan?
Bir çocuk ruhu kadar pür-nisyân,
Bir çocuk ruhu kadar şimdi münevver, lekesiz
Uyuyor mâi deniz.
Ben bütün bir gecelik cûşiş-i ahzânımla,
O hayâlât-ı perîşânımla
Müteşekki, lâim,
Karşıdan safvet-i mahmûrunu seyr etmedeyim..." dizelerinde olduğu gibi Tevfik Fikret önce bir hayal kurar, sonra yazmaya başlar. Eğer kafasında bir hayal teşekkül etmezse konularını resimlerden,

okuduğu hikâyelerden, Batılı eserlerden alır. Kaynak ne olursa olsun, hareket noktası daima bir tablodur.

Bu dizeler ve açıklamalardan yola çıkarak Tevfik Fikret'in aşağıdaki akımlardan hangisinden etkilendiği söylenebilir?

A) Sürrealizm
B) Sembolizm
C) Parnasizm
D) Fütürizm
E) Dadaizm

Cevap: C

SORU 3

(I) Servetifünun sanatçıları "sanat için sanat" ilkesine bağlıdırlar. (II) Cümlenin dize ya da beyitte tamamlanması kuralını yıkmışlar ve cümleyi özgürlüğüne kavuşturmuşlardır. (III) Fransız İhtilali'nin getirdiği yurt, hak, adalet, özgürlük, eşitlik gibi kavramları Türk edebiyatına taşımışlardır. (IV) Teknik açıdan sağlam eserler kaleme almış, betimlemeyi ve nesnelliği benimsemişlerdir. (V) Edebî tür ve şekiller ile üslup özellikleri itibarıyla Türk edebiyatına pek çok yenilikler getirmişlerdir.

Numaralanmış yargılardan hangisinde Servetifünun ile ilgili bilgi yanlışı vardır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Cevap: C